

Oslo, 18. desember 2009

## **Vedrørende NOU 2009:16 Globale miljøutfordringer - norsk politikk – tilsvar fra NORSKOG.**

### **Generelt**

Store deler av meldingens innhold lider under oppfatningen at klimaproblematikk og ivaretagelse av dagens spekter av biologiske organismer er to adskilte utfordringer. En operasjonalisering av denne holdningen er ikke bare naturfaglig utillatelig, men også sterkt miljøskadelig.

### **Skog som blir brukt skaper miljøgevinst, samt bærekraftig produksjon og sysselsetting**

Skog som står urørt er over tid er i likevekt hva angår opptak og avgivelse av karbon. Dette vil i så fall innebære at potensiell anvendelse av energirik biomasse fra et naturlig kretsløp ikke kommer til anvendelse. Dette er til sammenligning som å la vannet passere kraftturbine uten å anvende kraften. Skogens kretsløp kan på linje med vannets kretsløp anvendes som naturlig kraftforsyning. I tillegg kan de samme ressursene brukes som byggematerialer og et bredt spekter av ressurs uten at naturlige sykluser endrer karakter eller kommer ut av likevekt. De naturlige produktene brukes i høy grad som alternativ til kraftkrevende og kjemisk fremstilte materialer som på sin side nettopp bidrar til å forrykke naturens likevekt. En viktig tilleggseffekt er at materialene kan anvendes som bærekraftig energikilde når brukstiden er over. Denne mekanismen er et fullt ut bærekraftig kretsløp som gir grunnlag for økonomisk verdiskaping og miljøgevinst.

### **Beskyttelse av truede arter i skognæringen**

Det er presentert et bredt utvalg av mer eller mindre vitenskapelig forankret materiale rundt både arts mangfold og klima. For å begynne med utvalget av arter i Norge, bør det nevnes at dette på ingen måte er statisk, og dessuten høyst tilfeldig kartlagt. Det er bare i senere tid at utvalg, utbredelse og hyppighet er viet særlig oppmerksomhet. Kunnskapen om mange av de mindre synlige, uvanlige og vanskelig bestemte arter, er begrenset og lite utbredt blant lokale naturbrukere. Vi har derfor sett eksempler på at arter som gjennom personlige motiver er fremstilt som nært forestående utryddet, har skiftet status til relativt vanlig, etter at bilder og beskrivelser er publisert blant mennesker som oppholder seg mye i naturen. Dette betyr ikke at skognæringen neglisjerer problematikken. Skogen som økosystem er det naturelementet som inneholder flest sjeldne arter. I løpet av de siste tiårene har temaet blitt stadig skarpere fokusert i alle ledd av næringen. Norge er derfor det eneste land i verden med skogbruk som drives etter praktiske standarder som er utarbeidet, og kontinuerlig oppdateres av fagkompetente representanter fra miljøorganisasjonene sammen med næringens aktører.

I systemet ligger et pålegg til den enkelte skogeier om å la deler av eiendommen stå urørt med den hensikt å skjerme de mest artsrike arealene mot påvirkning. De som ikke kartlegger miljøelementene, freder deler av arealet og for øvrig følger retningslinjene disse krever, vil ikke få solgt tømmeret til industrien. Dette følger av et sertifiseringssystem som sikrer miljøelementet fra skogen, via omsetningsledd og industri, til det ferdige produktet når den enkelte forbruker. Sertifiseringen skjer under kontroll av Norsk Veritas og Nemko. De viktigste indikatorene for artsrike leveområder, slike som død ved i ulike stadier, lauvskog og gammelskog er betydelig sterkere representert i Norge enn i øvrige land som vi kan sammenlignes med. NORSKOG slår derfor fast at skognæringen tar arbeidet med opprettholdt artsdiversitet på alvor, og at både skogeiere og næringens øvrige aktører legger ned betydelig innsats for at hensynene skal ivaretas.

### **Artene og klimaet i historisk perspektiv**

Som nevnt innledningsvis er utvalget av arter et resultat av naturens egen dynamikk. Noen lever i ytergrensen for hva de kan tåle her til lands, andre har gode forutsetninger for å klare seg under norske forhold. Allikevel har vi så å si ingen såkalte endemiske arter - organismer som utelukkende finnes i Norge. Naturhistorisk finnes det veldokumenterte oversikter over utviklingen av norsk flora og fauna gjennom ulike klimaperioder. Om vi beveger oss tilbake til omkring Kristi fødsel var det norske utvalget av arter totalt forskjellig fra i dag, som følge av en middeltemperatur i vekstsesongen på om lag to grader celsius høyere enn i dag – eller cirka der man har som optimistisk målsetting å stanse temperaturøkningen som følge av klimaendringene. Med andre ord vet man en del om hva fremtiden nødvendigvis vil bringe for arts mangfoldet. Med innfrielse av optimistiske målsettinger kan man nærmest forvente at titalls prosent av dagens arter ikke lenger vil ha forutsetninger for å leve i Norge, mens atter andre kan forventes å bli i stand til å leve her. Fortsatt har man da bevart biomangfoldet, mens selve innholdet i mangfoldet vil være endret. Dette på samme måte som dagens mangfold historisk sett er unikt, og helt ulikt det vi hadde i tidligere tider. Bruk av skogressursene bidrar til å holde klimaet stabilt, noe som er fremste forutsetning for de mest sårbare av norske arter.

### **Miljøetisk paradoks**

Mens verdens toppledere peker på skog som ressurs og klimafaktor, oppleves situasjonen oppsiktsvekkende annerledes i Norge. Miljøimperialisten som er ansvarlig for mye av dagens klimautfordringer, men som i affektet klimaengasjement kjøper ut andre lands naturressurser, og bærer seg over manglende løsningsorientering i Københavnforhandlingene. I dette landet anvendes unntaksvis 10 millioner kubikkmeter av en total tilvekst på 25 millioner kubikkmeter. Dette er ressurser som kunne vært satt i klimaarbeid, men som forblir suboptimalt høstet som følge av totaløkonomien på den enkelte skogeiendom. Den eneste fornuftige handlemåte i dagens situasjon er å stimulere til vesentlig økt bruk av skogressursene, og tilrettelegging for eksport av de sortimentene norsk industri ikke kan nyttiggjøre seg. Det være seg f.eks energivirke som kan bidra til å redusere netto-utslippene av CO<sub>2</sub> fra europeiske kullkraftverk. På denne måten bidrar også Norge i det globale klimaarbeidet, samtidig som det utløser økt bærekraftig verdiskaping og sysselsetting i landet under ett, og i Distrikts-Norge spesielt.

Det er ingen grunn til å legge skjul på det faktum at Finansdepartementet i høringsdokumentet ukritisk gjengir argumentasjon som brukes av enkeltpersoner i miljøbevegelsen. Spesielt med hensyn på omtalen av skattefordeler og enkelte tilskuddsordninger som stimulerer til aktivitet i skogbruket. Til miljødelen av dette spørsmålet henviser NORSKOG til det som er skrevet ovenfor, og legger til at NOU'en viser en like foruroligende mangel på kildekritikk, som mangel på situasjons- og helhetsforståelse. I en situasjon der en samlet verden er enige om klimautfordringenes sannsynlige omfang, med klimautløste katastrofer og menneskelige lidelser, er Norsk byråkrati mest opptatt av dagens arter og mulige oljereserver, riktig nok i omvendt prioritert rekkefølge. Vi er like opptatt av artsforvaltningen, og håper Finansdepartementet tar inn over seg den utfordringen vi sammen står overfor hvis en forkvaklet tro på at økt ikke-fornybar produksjon er til gagn for artsvernet, blir adoptert av finansforvaltningen. Det er samtidig grunn til å advare mot den potensielle oppmerksomheten dette bildet kan gi for Norge i verdensopinionen. Det er pr i dag utsikter for at verden i løpet av 50 år vil bestå av 9 milliarder mennesker mot dagens 6,7. I dag lever allerede en milliard av verdens befolkning i hungersnød. På denne bakgrunnen skulle det være interessant å få utdypet hvordan utvalget ser for seg at forsyningen av grønn energi og et bærekraftig forbruk skal finne sted, uten at fornybare ressurser tas i bruk. Like interessant skulle det være å få en vurdering av det etiske grunnlaget for å forsvare at en oljenasjon i verdensklasse samtidig er i verdens bunnsjikt hva angår lav anvendelse av fornybare skogressurser.

### **Skogfond, tilskudd - effekt på proveny og miljø**

Miljøgevinsten av aktiviteten som skogfondsordningen og enkelte tilskudd medfører, overskygger den udokumenterte sannsynligheten for at sertifiserings-ordningene i næringen ikke fanger opp mulige trusler mot enkeltarter. At ordningene kan medføre reduksjon av såkalte inngrepsfrie områder (INON), innebærer ingen økte trusler verken mot enkeltarter eller det totale biologisk mangfold, siden begrepet INON kun er en skrivebordsindikator for utviklingen av arealforvaltningen. Med forventet befolkningsvekst i Norge med en million nordmenn i løpet av neste 20 år, ville det tvert imot være mer foruroligende om bruken av fornybare arealbaserte ressurser ikke kom til uttrykk ved at mer av landets arealer ble tatt i bruk.

Når det gjelder finansdepartementets naturlige oppmerksomhet rundt proveny, som er en uuttalt men sannsynligvis like viktig motivasjon for å ta for seg skogfondsordning og tilskudd i denne miljødrakten, er det mer å tilføre. Norske særordninger som trekker i negativ retning for aktiviteten i skogbruket er motvekten til skogfond og tilskudd. NORSKOG er forbløffet over den nidkjære subjektiviteten som blir næringslivet til del når skatteordningene underlegges nye gjennomganger. Med omleggingene fra kapitalbeskatning til personlig løpende beskatning, særnorsk beskatning av enkeltpersonforetakene i kombinasjon med en konsesjonslov som krever nettopp denne eierformen med mer, er åpenbart slike ordninger eneste mulighet for å utløse viktige råstoffer for norsk eksportnæring. Svenskene ligger på en anvendelsesgrad av skogressursene på over det dobbelte av Norge. Til opplysning ligger skatteprosenten blant den jevne svenske skogeier på kapitalskattnivå på skogsinntektene. Dette særlig som følge av enkle ordninger som f.eks mulighet for fondsavsetning i regnskapet.

Den norske regjeringen har vedtatt gjennom statsbudsjettet for 2010 å arbeide mot en avvirkningsøkning på 50%. Om man vil endre den ene eller den andre siden av skatteinstrumentet for å bevege seg i retning av denne målsettingen er for så vidt ikke vesentlig, men at skattetrykket må reduseres for å komme i riktig retning er udiskutabelt.

Slik NORSKOG ser det er skogfondsordningen en bærebjelke i systemet, fordi den både er avvirknings- og investeringsfremmende.

Om utvalget skulle trekke nytte/kostnaden av ordningen i tvil, kan det vises til at tømmerstokken øker verdien tolv ganger før sluttproduktet er ute hos kunden. Dette borger for en massiv provenygevinst langs hele verdikjeden like frem til kunden. I skogfylket Hedmark er den årlige førstehåndsverdien av tømmeret på rundt 750 millioner kroner, og som årlig gir grunnlag for en verdiskaping tilsvarende budsjettet for O L på Lillehammer. Skognæringen opererer i det meste av landet, og er viktige bidragsytere til lokaløkonomien.

”Provenytapet” som staten pådrar seg med ordningene er svært beskjedne sett i forhold til provenygevinsten av verdiøkningen fra skogen og til sluttkunden. Ved å fjerne ordningene og samtidig opprettholde det særnorske strenge skatteregimet, vil konsekvensen være at avvirkningen faller dramatisk.

I lys av både klimaarbeidet, artsdiversiteten, verdiskapingen og sysselsettingen, vil NORSKOG derfor fraråde å innskjerpe dagens ordninger. Derimot er det tunge miljømessige, etiske og økonomiske argumenter for å legge forholdene til rette for økt aktivitet i skognæringen.

Med hilsen  
**NORSKOG**  
Gaute Nøkleholm  
Næringspolitisk sjef